

Guia d'aprenentatge

***FONAMENTS I CONCEPTES BÀSICS: FILOSOFIA MORAL, ÈTICA PERSONAL,
ÈTICA CÍVICA, ÈTICA PROFESSIONAL I ÈTICA ORGANITZACIONAL O
INSTITUCIONAL***

Any acadèmic 2018-2019

Professorat: Joan Canimas, Begoña Román, Jesús Vilar

1.- Presentació de l'assignatura

Aquesta assignatura correspon al Mòdul 1 del postgrau i és una introducció i clarificació de conceptes bàsics sobre ètica.

En primer lloc s'aborden aspectes de fonamentació teòrica, com són les diferents possibles orientacions teòriques a l'hora de construir sistemes de valor (l'absolutisme moral, el relativisme moral, etc...) fins arriba a les ètiques consens inspirades en els Drets Humans. També es planteja una primera clarificació conceptual d'idees bàsiques de la disciplina (valor, principi, moral, creença, llei...) i la relació entre ells.

En segon lloc s'analitza la situació actual de l'ètica en les professions socioeducatives des de la perspectiva de les principals fonts de conflicte ètic, així com les formes més habituals de gestió.

En tercer lloc, es revisa la relació entre els aspectes ètics i tècnics de la pràctica professional i la convivència de diverses ètiques que entren en joc de forma simultània a l'hora de reflexionar sobre un conflicte ètic en la professió (l'ètica personal, cívica, institucional i professional). Finalment, es fa una primera aproximació a la idea de bona pràctica, així com als instruments i infraestructures bàsiques necessàries per abordar els conflictes de valor (del codi deontològic als espais de reflexió ètica).

2.- Competències a desenvolupar

- Identificar els principals models ètics per a la construcció dels sistemes de valor.
- Establir la relació entre els aspectes científics, tècnics i ètics de la pràctica professional.
- Comprendre les particularitats de l'ètica professional en un món complex i canviant.

3.- Continguts

1. Filosofia moral (1 crèdit. Professor: Joan Canimas)

- 1.1. Què és això de l'ètica?
- 1.2. Els principals corrents de la filosofia moral.
- 1.3. Dogmatisme, relativisme, perspectivisme... El fonaments dels drets humans.

2. Ètica professional (1 crèdit. Professors: Begoña Roman).

- 2.1. Problemàtiques ètiques i problemàtiques tecno-científiques en la pràctica professional.

2.2. Ètica personal, ètica professional, ètica de les organitzacions, ètica social.

2.3. La bona pràctica professional: codis deontològics, codis ètics, espais de reflexió ètica, etc.

3. Conceptes bàsics (*1 crèdit. Professor: Jesús Vilar*)

3.1. Valors, principis, drets, deures, obligacions...

3.2. Creences, ètica, moral i llei.

3.3. Moral de mínims i de màxims, principis *prima facie*, deontologia, fal·làcies, etc.

3.4. Els principis de la bioètica: autonomia, beneficència, justícia i no maleficència.

3.5. La gestió dels conflictes de valor més freqüents en les professions socioeducatives.

4.- Resultats de l'aprenentatge

- Identificarà les característiques principals de cadascun dels diferents models teòrics per a la construcció dels sistemes de valor.
- Descriurà les diferències entre els aspectes científico-tècnics i els aspectes ètics en la pràctica professional.
- Coneixerà les principals fonts de conflicte moral i les formes de gestió més habituals entre els professionals.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor:

El professorat dinamitza les sessions, aporta el contingut temàtic i proposa els documents de lectura per a cadascuna de les sessions. També organitza els possibles espais de debat virtual en el cas que es consideri necessari i orienta l'estudiant sobre els possibles dubtes que hagin aparegut en les respectives temàtiques abordades.

5.2.- Activitats dels estudiants:

L'estudiant prepara les sessions a casa (lectures i altres encàrrecs específics) amb la idea que les sessions de treball siguin fonamentalment de debat i contrast d'idees i no només expositives per part del professor.

6.- Sistema d'avaluació

6.1.- Activitats o instruments d'avaluació

Aquest mòdul s'avalua mitjançant l'elaboració d'un assaig on l'estudiant aprofundirà en qualsevol dels aspectes que s'hagin tractat en les sessions de classe, en funció dels seus interessos. Pel que fa a les característiques d'aquest assaig, es farà públic en el campus un document específic amb les seves particularitats.

Un segon instrument d'avaluació és la participació activa en el fòrum o espai de debat, en el cas que el grup decideixi utilitzar-lo.

6.2.-Criteris d'avaluació

A més de la valoració de l'assaig, es tindrà en compte la participació i l'assistència, que és obligatòria.

7.- Vies de comunicació amb la docent

A més de l'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula i campus virtual) els estudiants poden comunicar-se amb el docent a través de tutories (amb cita prèvia) i del correu electrònic.

Correu electrònic:

Jesús Vilar: jvilar@peretarres.org

Joan Canimas: joan@canimas.eu

Begoña Román: broman@ub.edu

8.- Bibliografia i recursos

Bibliografia de lectura

Tema 1.

- Canimas, J. (2017). "Qüestions de la filosofia moral que és necessari conèixer", a *Ètica aplicada a l'educació social*. Barcelona: Editorial UOC.

Tema 2

- Román, B (2017): Buenas prácticas en las organizaciones, *Bioética Complutense*, 32.

<https://www.ucm.es/data/cont/docs/137-2017-12-21-Revista%2032.pdf>.

Tema 3

- Vilar, J.; Riberas, G. (2017). Tipos de conflicto ético y formas de gestionarlos en la educación social y el trabajo social. Retos en las políticas de formación. *Archivos Analíticos de Políticas Educativas*, V. 25, P. 52.

<http://epaa.asu.edu/ojs/article/view/2651>>. doi:<http://dx.doi.org/10.14507/epaa.25.2651>

Bibliografia orientativa

- Canimas, J. (2017). *Ètica aplicada a l'educació social*. Barcelona: Editorial UOC.
- Canimas, J. (2017). Com resoldre problemàtiques ètiques? Barcelona: Editorial UOC.
- Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya (2014). *Recomanacions del Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya (CESSC) per autoavaluar el funcionament dels espais de reflexió en ètica en serveis socials (ERESS)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família.
- Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya (2014). *Bibliografia bàsica sobre ètica aplicada als serveis socials*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família.
- http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/04recursos/08etica_aplicada_als_serveis_socials/01comite_d_etica/Bibliografia_basica_sobre_etica_aplicada_serveis_socials.pdf

- Departament de Benestar Social i Família (2011). *Criteris per a la constitució dels espais de reflexió ètica en serveis d'intervenció social*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/04recursos/08etica_aplicada_als_serveis_socials/01comite_d_etica/3._criteris_per_a_la_constitucio_d_ereess.pdf
- Departament de Benestar Social i Família (2014). *Recomanacions del Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya (CESSC) per autoavaluar el funcionament dels espais de reflexió en ètica en serveis socials (ERESS)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/04recursos/08etica_aplicada_als_serveis_socials/01comite_d_etica/recomanacions_cessc_autoavaluar_funcionament_ereess.pdf
- Román, B (2018): El reconocimiento mutuo: por una ética de los Servicios Sociales, en García-Marzá, D; Martínez, E y Lozano, J:F (coord): *Ética y Política. Homenaje a Adela Cortina*, Madrid, Tecnos.
- Román, B. (2009). Ètica en els serveis socials. Professions i organitzacions. *Papers d'acció social*, 7. Recuperat a <http://benestar.gencat.cat/ca/detalls/Article/Etica-en-els-serveis-socials.-Professions-i-organitzacions>
- Román, B. (2016). *Ética de los Servicios Sociales*. Barcelona: Herder.
- Vilar, J.; Riberas, G.; Rosa, G. (2015). "Algunas ideas clave sobre ética aplicada en la Educación Social". En *Intervención Psicosocioeducativa en la Desadaptación social* (IPSE-DS), vol. 8, pag. 11-23
http://www.webs.ulpgc.es/ipseds/IPSE-ds-Vol-8_2015/IPSE-ds%208-1.pdf
- Vilar, J. (2013). *Cuestiones éticas en la educación social. Del compromiso político a la responsabilidad en la práctica profesional*. Barcelona: Editorial UOC.